

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” ieșe în mă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl., pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se primumă la toate oficiile
poștale din țară și din țară
și la dd. celetoari.
Aparatul pentru Brazov
administrațiunea, piața mare,
câșgul înului Nr. 80 etagiu
I. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 189.

Brazov, Mercuri 27 August (8 Septembrie)

1897.

Congresul Cehilor.

Duminea trecută s'a ținut în Praga marea întrunire, la care au luat parte reprezentanții orașelor și ai cercurilor din Boemia, Moravia și Silesia. Intre cei apropie 700 de participanți se aflau nu numai nume-roși deputați, ci și reprezentanți ai nobilei conservative.

Din însuși modul cum a fost compusă această întrunire se vede, că scopul ei n'a fost de a demonstra în contra Germanilor, ci Cehii au voit prin acest congres să documenteze nestrămutata lor hotărîre de a lupta pentru realizarea programului lor național, care culminază în postulatul deplinei egale îndreptățiri în privința limbii și, ca cel mai înalt și ultim scop, în autonomia țărilor coronei boeme.

La întrunirea de Duminecă s'au accentuat în rezoluțiunea luată de congres aceste momente însemnate ale programului politic al Cehilor. Caracteristic este, că rezoluția salută ordonanțele de limbă ale guvernului Badeni, în care vede numai o recunoșcere a egalei îndreptățiri. Mai departe se jălucesc în rezoluția Cehii, că elementul lor nu este încă desul de considerat în posturile mai însemnate ale administrației.

Vorbitorii, între cari Dr. Herold, șeful clubului cehic și conducătorul actual al Cehilor tineri, n'au făcut decât numai parafraza postulatului unității regatului boem și a recunoșterii drepturilor limbii cehice. Interesant este numai, că Dr. Herold o spune franc, că el nu împărtaşește optimismul, că lupta dintre Cehii și Germanii Boemiei se va pute într'un timp apropiat aplană în mod păcnic. El vorbi tot-odată și de scopul final al nișuințelor germane și erupse în exclamarea: „Noi (Cehii) apărăm cu dreptul nostru tot odată și granițele Austriei și în Europa de mijloc statul austriac și monarhia austriacă”.

Din aceste cuvinte rezultă, că conducătorul cehic vede în „scopul final” al nișuințelor germane o amenințare a integrității monarhiei austriece, și, pe când Germanii pretind, că numai elementul lor este cel susțiuitor de stat, că numai el poate asigura unitatea monarhiei, Cehii pretind la rëndul lor, că ei sunt apărătorii granițelor Austriei și ai existenței monarhiei.

Eată două curențe puternice opuse! Are dreptate conducătorul Cehilor când afirmă, că lupta dintre aceste două elemente nu se va pute aplană cu una cu două într'un timp apropiat. Procesul cel mare de evoluțiune interioară în Austria va dura deci după toate prevederile încă lung timp și monarhia austriacă încă de aci încolo va trebui să dovedească puterea ei vitală nealterabilă.

Ceea ce în lupta acesta es-cită admirațiunea noastră este energia și perseveranța, cu care națiunea cehică își apără dreptul său de limbă pe totă întinderea țărilor, cari odinioară au stat sub corónă

boemă. Primarul orașului Praga, Dr. Podlipny, a ținut în vorbire a sa, prin care a salutat congresul, că Cehii nu tind a dobândi nu sciu ce putere, ci scopul lor este numai de a scutura jugul, care este nedemn pentru un popor liber și cultivat.

Fără a voi să analizăm aceste cuvinte ale primarului capitalei boeme, constatăm, că în adevăr, decât vom privi numai la luptele Cehilor dela înființarea dualismului încoce, ei au stăruit pas de pas cu o admirabilă tenacitate, ca să li-se recunoască și să li-se respecte dreptul de limbă. Într'asta ei cu drept cuvânt vedeau o faptică scuturare a jugului, sub care se aflau și tot în același înțeles ei salută ađi ordonanțele de limbă ca un nou pas făcut pentru eliberarea de sub jugul acesta rușinos.

Decă este ceva, ce trebuie să ne servescă de pildă din luptele și stăruințele Cehilor, atunci acesta e tactica lor unică în apărarea dreptului de limbă. Adevărat, că e mare deosebirea între situația noastră, a Românilor de aici, și între aceea a Cehilor, din punctul de vedere al administrației statului. Situația noastră e cu mult mai dificilă, jugul ce ni-s'a impus e cu mult mai greu și umilitor.

Dér ori cum ar fi, măduva luptei naționale este și rămâne aceeași în Transilvania ca și în Boemia. Scopul ei este și rămâne eliberarea de sub jugul asuprirei și acesta se poate numai prin apărarea dreptului de limbă și cucerirea lui pas de pas. Aceasta trebuie să o avem în vedere, noi Românii cu deosebire, căci este mare pericolul ce ne amenință în acele ținuturi, unde limba noastră și dreptul ei sunt părăsite și părăginite de cătră aceia, cari gata trebuie să fiă în ori-ce moment a-și da și viața pentru apărarea lor.

Pericolul acesta mai este și un îndoit memento pentru noi, ca să înțelegem și să învățăm din luptele altora, că rezultatele cele mari, că eliberarea noastră nu se poate ajunge decât numai printr'o leală și solidară conlucrare a tuturor, având înaintea ochilor constant aceeași țintă.

Bánffy și Sârbii.

Sub titlul acesta publică „Egyetértés” dela 5 Septembrie o corespondență, ocupându-se cu conferența, ce a convocat'o ministrul-președinte Bánffy pe ziua de 5 l. o., ca să discute cu deputații fruntași sârbi asupra redeschiderii Congresului național bisericesc al Sârbilor.

Corespondența ăice, că ministrul-președinte unguresc a convocat conferența aceasta, s'au în urma unui ordin mai înalt, s'au fiind-că a vădit, că pricina nesuccesului ultimului Congres dela Carloveș a fost mai ales atitudinea, ce a luat'o comisarul regesc.

Bánffy are mare nevoie de împăciuirea Sârbilor, deore-ce spiritele între Sârbi sunt foarte iritate, și decât vor dura și în viitor stările din trecut, atunci Sârbii vor trece cu toții în sinul partidei radicale.

Acosta ar fi însă fatal și pentru guvern și din punct de vedere al statului, căci prin un astfel de reviriment în opinia publică a Sârbilor s'ar desohide o nouă rană pe corpul Ungariei, a cărei vindecare ar fi foarte grea mai târziu.

Corespondentul fôiei unguresc ăice, că singur dela guvern atărnă, ca lucrurile să fiă împacate. Decă guvernul va fi aplescat a păși pe terenul echității față de Sârbi, atunci rezultatul e sigur. Există însă temerea, că ministrul-președinte Bánffy va țin și de rëndul acesta morții la păreriile sale, ceea-ce va zădărnici la sigur ori ce pas serios spre aplanarea conflictului.

Tot așa a făcut el și cu ocazia deschiderii Congresului, prin ordinele severe, ce le-a dat comisarului regesc. Decă atitudinea guvernului și prin el a comisarului ar fi fost puțin mai conciliantă, s'ar fi putut ajunge la un rezultat. Elementele moderate, cari erau în majoritate, ar fi fost aplescate, din punct de vedere al oportunității, a face chiar și concesionul. Dér înaintea Congresului comisarul a stat cu aut-aut, s'au se se plece, s'au se plece. Aceasta atitudine a comisarului regesc a pus între două fôouri elementele oportuniste, adevă ori se se espună gravei acușățiuni de trădători, ori se-și impună pasivitate. Și și-au ales cea din urmă, deore-ce trebuia să țină cont și de voința alegătorilor.

Corespondentul lui „Egyetértés” propune apoi guvernului, ca Congresul să fi convocat la Budapesta, ér nu la Carloveș. În fine ăice:

„Sunt trei-șeci de ani de când facem experimențe cu stabilirea organismului autonom. Decă vrem să spunem adevărul, atunci trebuie să recunoștem, că și noi purtăm vina, dér și ierarhia și guvernele. C'un cuvânt, s'a păcătuat între muros et extra. Acum însă e timpul să ajungem la un rezultat, căci de vom rămâne și mai departe la cele vechi, atunci va păgubi nu numai biserica sârbescă, ci chiar și statul, și încă în mod mai simțitor”.

Pe cum se vede corespondența aceasta a scris'o vr'un Sârb guvernamental.

Intrevederea dela Homburg.

— Tripla alianță. —

În 4 Septembrie n. s'a făcut la Homburg, în față părechii regale italiene și a suveranilor Germaniei o revistă militară. Regele Umberto a luat comanda regimentului său de husari pentru a-l face să defileze în galop. S'era s'a dat un prânș de gală, cu care ocazia împăratul Wilhelm și regele Umberto au schimbat toasturi.

Impăratul Wilhelm în toastul său a exprimat mai întâiu recunoștința și mulțumirile întregului corp de armată cătră regele Italiei pentru onóra, ce a făcut'o armatei de a-și prezenta regimentul — apoi a adaugat:

„Nu numai armata mea, dér întrégă patria germană salută în Majestatea Vostreă pe amicul intim al tatălui meu și pe alianțul credincios, a căruia prezență ne arată din nou atât nouă, cât și lumii întregi, că există legături puternice și neclintite în tripla alianță întemeiată în interesul păcii, legăturii, cari vor arunca din ce în ce rădăcînii mult mai adânci în consciința popórelor”.

Impăratul vorbi foarte măgulitor despre

regina Margareta și salută în special pe părechia domnitoare italiană.

Regele Umberto răspunse:

„Mulțumesc foarte mult Majestatei Vostre, atât în numele meu cât și al reginei, pentru cuvintele amabile pe care ni li-a adresat și pentru primirea atât de afectuoasă pe care ni-a făcut'o Majestatea Sa. Am fost foarte fericit primind grațioasă invitare a Majestatei Vostre de a veni să-i esprim cu glas tare sentimentele mele și să-i aduc o nouă mărturisire a legăturilor de amiciție cordială și de alianță, cari există între guvernele și statele noastre.

„Sunt recunoscător Majestatei Sale, fiind-că mi-a dat ocaziune să-i admir trupele viteze și să salut regimentul frumos, al cărui șef mi-a făcut onóra de a mă numi augustul său bunic, acum două-șeci și cinci de ani.

„Majestatea Sa a dat domniei sale o sarcină nobilă, dându-și toată sforțările satornice pentru menținerea păcii în Europa. Majestatea Sa știe, că și dorința mea cea mai ardătoare este menținerea păcii, prin înțelegerea și voința unanimă a guvernelor. Intotdeauna voi crede, că rămân credincios țării mele, dându-mi ajutorul sincer la implinirea acestei opere, cea mai mare, cea mai binefacătoare dintre toate, pentru fericirea popórelor și progresele civilizațiunii”...

După masă a fost concert și foc de artificii. Orașul Homburg era iluminat în mod strălucit.

Impăratul Wilhelm a acordat ordinul „Vulturului negru” contelui Lanza, ambasadorul Italiei la Berlin.

În 5 Septembrie n. s'a serbat dimineața în lagăr un serviciu divin în față suveranilor Germaniei și Italiei, a Regelui Saxoniei și a cancelarului imperiului. Impăratul Wilhelm a numit pe regina Margareta șef al batalionului II de vânători. Regina și-a salutat batalionul cu vorbe amabile.

Sciri din Austria.

Ministru ceh. „Neue Fr. Presse” aduce șoarea, că după părerea oerourilor normative, contele Badeni n'ar fi contra numirii unui ministru ceh fără portofoliu, decât Cehii s'ar învoi la acesta.

Convocarea parlamentului. Se da o sigură șoarea, că parlamentul austriac va fi convocat în jumătatea a doua a lunii Septembrie. „Gazeta Narodowa” ăice, că prima ședință a parlamentului va fi în 21 Septembrie. Planul, ca parlamentul să fi deschis prin mesagiul de tron, a fost abandonat, ca să nu se ivescă érași din nou greutăți cu ocazia votării proiectului de răspuns la mesagiul.

Reuniune germană disolvată. În Karlsbad autoritățile au disolvat Reuniunea germană de gimnastică, care neavând caracter politic, a feliicitat totu-și pe deputatul Wolf pentru atitudinea lui în camera imperială.

Sfaturi din Germania. „Nordd. Allg. Ztg.” din Berlin dá lui Badeni sfatul să nu capituleze dinaintea agitațiunilor ce se fac contra lui. „Nu credem — ăice fôia berlinesă — într'o transformare a constituiției s'au a administrației de stat; tot așa de imposibil credem, că guvernul ar voi să guverneze contra Germanilor. Guvernul, fidel obligamentelor sale, va conduce afacerile statului conform intențiilor domnitoru-

lui și se va rădăma pe partea dreptei. Aceia, care cred, că pot trăni un ministeriu, care posedă încrederea împăratului Austriei, se înșală amar.

Aspirațiunile Cehilor. Duminecă s'a ținut în Praga un congres al comunelor din Boemia. La acest congres au luat parte vre-o 600 de reprezentanți. S'au ținut o mulțime de vorbiri. Deputatul ceh Dr. Herold țină un discurs înfăcșurat, în care a ținut o discurs înfăcșurat, în care a ținut o discurs înfăcșurat, în care a ținut o discurs înfăcșurat, în care a ținut o discurs înfăcșurat.

Noi Cehii apărăm în mijlocul Europei statul austriac și monarhia austriacă. Se ne luptăm pân' la sfârșit și se jurăm, că totți vom sări în luptă pentru unitatea regatului nostru și pentru dreptul limbei noastre ne vom lupta, până când vom ajunge la scopul dorințelor noastre, se vedem adăcă coróna St. Venceslau pe capul regelui nostru.

Pentru tradare de patriă. Redactorul lui „Egerer Nachrichten“, Hof, a fost dat pe mâna tribunalului, acusat fiind cu *crima trădării de patriă*, comisă într-o vorbire, ce a ținut-o zilele trecute pe pământ bavarez, în Lipsca.

Un apel al Cehilor. Diarele cehe din Praga publică un apel adresat către publicul ceh, care este somat, ca nici un Ceh să nu intre în restaurante sau cărciume de celea, unde lista de bucate e tipărită în limba germană, unde se vorbește nemțese și unde se află diare nemțese. Nici un ceh să nu cumpere din prăvălii cu firme germane, unde comercianții vorbesc nemțese. În multe restaurante cehe s'au afișat table cu inscripția: aici e interzisă limba germană. Diarele fac atenție pe dame, că dacă vor vorbi pe strade în limba germană, li-se vor publica numele.

SCIRILE DILEI.

— 26 August v.

Convocatorii întrunirilor dela Sibiu, condamnați pe cale administrativă-politienească, și-au împlinit aproape toți pedepsele ce li-au fost diotate. Vinerea trecută au fost liberați din arestul poliției și d-nii: On. Tilea și Dr. Oct. Russu. cărora li-s'au dat, precum soim, câte 3 zile ar est. Cel din urmă a rămas d-l Dr. Ioan Rațiu, care numai Sâmbătă s'a prezentat la poliția din Sibiu, ca să-și începă pedepșa de 10 zile arest, ce i-s'a dat pentru convocarea conferinței generale a alegătorilor români pe ziua de 24 Octomvri a. tr.

Fomete în comitatul Timiș. Din comitatul Timiș se anunță, că în urma secerișului foarte slab, — er pe aloccrea nici n'a fost de loc seceriș — poporațiunea de prin acele părți este amenințată cu fomete. Pericolul fometei e atât de iminent, încât

după cum se scrie, zilele aceste reuniunea economică comitatensă într'o ședință a sa mai recentă a tratat despre măsurile, ce sunt de luat pentru a învinge fometea; tot-odată se decise a se împărți sēmēte micilor proprietari de pământ. Acesta din urmă, s'a și făcut deja prin mai multe comune.

Inovațiunile la postă. Ministrul unguresco de comerț a dat o ordinațiune, prin care termenul valabilității mandatelor postale din interiorul țerei, precum și al celor din Austria și din Bosnia și Hertegovina, se stabilește cu 14 zile, începând dela data înmănării mandatului. Dacă adresatul nu ridică dela postă în acest termen banii, ce i-s'au trimis prin mandat postal, mai târziu nu-i pōte ridica, înapoindu-se banii celui ce i-a trimis. Acele mandate postale însă, care au fost adresate poste restante, au valoare pe timp de-o lună, ca și până acum.

Socialiștii din Budapesta au ținut Duminecă în patru locuri diferite ale capitalei ungurești întruniri în cauza scumpirei articulelor de consum, și mai ales a pâinei. În toate întrunirile socialiste s'a vorbit, că Budapesta risipește deși de mii de florini pentru primirea împăratului german Wilhelm, pe când muncitorii stau să piară de fōme. Poliția a disolvat toate patru întrunirile. Din incidentul sosirii împăratului german la Budapesta tot socialiștii unguri au răspândit o broșură, în care se dice între altele: Să defilăm înaintea împăratului german, să ne prosternem la picioarele celui mai fără inimă domnitor, care își învață soldații să pusec asupra părinților și fraților lor, dacă le-o porunci el? Să sărbătorim noi pe idealul tuturor celor iubitori de gură mare? — Broșura a fost împărțită în mii de exemplare printre muncitorii socialisti.

Marina comercială română. Noul vapor „București“, al doilea care a eșit din șantierele casei Napier din Glasgow, a plecat la 26 August st. n. încărcat cu 3500 tone cărbuni oaridiff la Sulina. Atât vaporul cât și cărbunii s'au asigurat de către constructor la o societate engleză de asigurare. Îndată ce descărcarea se va efectua, vaporul „București“ se va duce la Brăila spre a fi încărcat cu cereale pentru Rotterdam. Primul vapor „Dobrogea“ se află la Rotterdam, unde a transportat 3235 tone de cereale. La plecarea de acolo vaporul va fi încărcat cu diferite mărfuri pentru România. Al treilea vapor „Ișai“ va pleca din Glasgow, unde s'a construit, peste două sau trei săptămâni. În fine, vaporul de pasageri „Carol I“, care costă 1.800.000 și care va fi gata în Decemvri, va fi unul din cele mai mari, care va circula pe Marea Năgră.

Consiliu ministerial austriac. Din Viena se anunță, că ați, la 7 Septemvri, se va ține acolo un consiliu ministerial, la care va presida însuși Majestatea Sa monarohul și în care se va discuta asupra situațiunei interne din Austria.

La alergările de cai din Viena, cel mai mare premiu l'a câștigat d-l Dimitrie Tarangul, căpitan de dragoni în armata austriacă, cu un cal de vechiă rassă moldovenească. D-l D. Tarangul e Român bucovinean și are o frumoasă herghelie de cai moldovenesoi lângă Suceva.

Nenorocire pe câmpul de eserciții. Din Wiener-Neustadt se telegrafiază, că din incidentul deprinderilor artileriei pe câmpul de eserciții, a explodat o cartușă în momentul când un soldat voia să încarce tunul. Cartușa explodată i-a rupt nenorocitului soldat ambele mâni.

Rectificare. La articolul „Școala Asociațiunei“ publicat în Nr. 184 al fōiei noastre, pagina 3 colōna primă, este a-se oeti *basa avitică*, în loc de „basa critică“, cum din greșelă s'a tipărit.

Doi mari aniversări. Notăm, că apelul de sub acest titlu din Numărul de ieri, a fost reprodus după „Drapelul“ din București.

Ospeții cari vin la Brașov pot afla cele mai bune, mai curate și mai igienice odăi la Villa Kertsch, aflatore pe promenada cea mai mare a orașului, în nemijlocită apropiere de gara tramwayului, așa că nici nu trebuie birje. Odăi multe și pe ales, clădire în stil modern și elegant mobilate, cu așternut nou, mobile noue, serviciu prompt; bacșișuri nu se dau. În grădina restaurant și muzică mai în fiă-care și. Se pot închiria odăi și apartamente întregi cu luna, cu săptămâna și cu ziua, costând dela 1 fl. până la 4 fl. pe zi. Începând a se mai rari ospeții, de-acum înaintea se pot căpăta odăi libere în ori-ce moment.

Correspondența „Gazetei Trans.“ Cluj
GEACA, 3 Septemvri 1897.

Dr. G. Weigand în Câmpia Transilvaniei. Miercuri în 1 Sept. n. d-l Dr. Weigand, în drumul său de către Gherla, a sosit spre sēră în Geaca. Dumnealui călătorește odăile pe un cal scump și bine îngrijit.

Mi-a făcut o surprindere foarte plăcută. Cam pe la 5 și 1/2 ore sēra sosind eu acasă, în curte vād un domn, care atunci descălecase și întâmpinându-l mi-se recomandă ca Dr. Weigand. I-am promis tot sprijinul pentru cercetările ce intenționează, dăr a dice, că nu cercetează, fiind-că în comunele vecine a esaminat dialectul poporului, și

nu crede să fiă vre-o deosebire în vorbirea comunelor atât de învecinate.

După cum s'a exprimat, așa a petrecut o nopțe foarte plăcută, fiind și obosit de drum.

De aiol dimineța a plecat către P. Cămaras, Balda și Zau, urmat fiind de simpatiile noastre cele mai căldurose.

În conversația, ce am avut-o, d-l Dr. Weigand între multe altele s'a exprimat, că în părțile Sătmărene, unde a călătorit mai de curând, *Românii se maghiarisează foarte*, și și la acesta sunt cauza mai ales *preoții și învățătorii*, cari nu cetesc un țiar român, ci numai foli maghiare și în casele și familiile lor conversăză numai ungurescoe, așa că copiii lor nu știu de loc romănesce.

„Am dice către unii — dice d-l Weigand — cum se pōte, că copiii D-Vōstru nu știu romănesce? Dōră acesta e rușine!“

Am aflat de lipsă să arăt publicului această părere a savantului german.

Rușine și de o mie de ori rușine, că națiunea română numără astfel de fii — și încă preoți și învățători hrăniți de această națiune — cari alătura cu dușmanii noștri de mōrte lucră la micșorarea noastră națională. Și de acesta să se mire chiar străinii!

E lucru sciut, că dușmanii din sinul unei națiuni sunt tot-deuna mai periculoși ca cei dinafară.

Autoritățile superioare biseroesoi, cărora le este concredută păstorirea acelor părți cu păstrarea și înmulțirea talentului național, sunt chiesmate a sana rēul fără întârziere. Acesta le este datorința cea mai arđtore, căci la din contră vinovații rămân pentru datura și rușinea națională, ce ni-se întâmplă în acele părți.

Acest cas foarte important s'a mai ventilat în colōnele prețuitului țiar „Gaz. Trans.“ și chiar pentru-că e foarte important și constat și de un savant străin imi țin de datorința a-l aduce de nou pe tapet.

Cu tot respectul.

Ioan Pașca,
preot.

Din diecesa gr. cat. a Orăđii-mari.

— Sōrtea preoțimeii române. —

— 4 Septemvri 1897.

Domnule Redactor! Pe lângă sărăcia obișnuită cu care se luptă o mare parte a preoțimeii române, anul acesta critică până la extrem e cu adevărat cea mai nemilōsă lovitură, ce a ajuns-o. Un număr considerabil de preoți din Diecesa gr. cat. a Orăđii-mari, în urma deselor ploii, cari au nimicuit cea mai mare parte din rōda pământului, au rămas fără pic de grău. Unii,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Dionisie.

(Schită)

Sunt zile în care doresc din totă inima, ca să nu te întănesci decât cu neunosutii; e ceva fermecător în tăcerea și nepăsarea acestor omeni. Cuvintele și risul prietenilor îți par supărătoare fără a-ți pute da bine socotelă pentru ce. În o asemenea stare sufletescă mă aflam într'una din zile, când la o masă vecină cu a mea, în cafenea... zăresc o figură ce-mi părea cunoscută. Uităndu-mă mai bine descoper, că este un fost prieten al meu Dionisie, pe care nu-l mai vădusem de vre-o trei ani. Am întors capul. Prin acesta n'am putut să scap, căci el s'a sculat dela locul său și a înaintat spre mine. Am făcut toate mișcările posibile, ca să-mi îndreptez privirea în altă parte, ca să mă fac că nu-l cunosc; a fost însă totul înzadar.

El a venit la masa mea, a stat în loc, în tăcere, oțva timp, și pe când eu mă prefăceam, că privesc cu cel mai mare interes la doi inși, cari tocmai începă să jōce biliard, m'a atins cu mâna-i lungă, slabă și rece. Am tresărit fără voia mea

ca și cum aș fi fost pus în contact cu un curent electric, și întorcându-mă spre dēnsul mai întâiu l'am privit continuând înainte prefăcătoria, apoi el mi-a zămbit așa de semnificativ încât nu m'am putut opri d'a nu-i dice cu un aer de nedumerire.

— Ce mai faci?

Răcēla cu care l'am întrebat, a produs asupra lui o impresie durerōsă, căci imediat figura-i din zămbitōre luă un aer de duioșie, de suferință.

El mi dice:

— Nu mă mai cunosc?... Eu sunt Dionisie...

Atunci, ca tređindu-mă dintr'un vis, imi schimbai tonul și il întrebai repede:

— Tu, Dionisie!... dăr cum te-ai schimbat!... Aș fi putut să te vād de o mie de ori fără să te pot cunosc. Dăr bine, ești cu totul altfel: ai îmbătrănit, ai slăbit. Ai peri albi.

— Năccasurile m'au schimbat astfel, dragă Peruzesoule, imi dice el atunci mie, năccasuri mari și nenumărate.

Apoi tăcu.

Începui să-l esaminez cu de-amănunțul și rămăsei îngrozit. În picioare avea în loc de ghetă o păreche de șoșoni-galosi plini de gauri și cusuți în diferite locuri

cu sfōră albă, grosă. Avea vre-o trei jachete vechi puse una peste alta, murdare și jerpelitate. Despre esistența unei cămăși nu pot să garantez, deoarece un șal lat și negru îi înfășura gātu și lăsându-se în jos îi acoperea pieptul. Căciula din cap arēta a fi fost bună și scumpă acum doi trei ani; se roșise însă cu desăvășire așa, că puteai să veđi prin unele locuri pērul din capul nenorocitului Dionisie.

Il întrebai:

— Nu te-am văđut de vre-o trei ani; pe unde ai fost în timpul asta?

— La moșie...

— A cui moșie?

— La moșia mea.

Mi inchipui, că i-a venit gustul să se laude și, ca să nu-l supēr, l'am lăsat să vorbească.

El dice ér:

— Am avut moșie, dragă Peruzesoule, și nu numai una, am avut vre-o trei moșii; dăr, întrebă-mă unde sunt? s'au dus...

— S'a întâmplat vre-o nenorocire?

— Nenorocire de acelea pe care omul singur și-o face... Am fost risipitor...

De la două buniți mi-au rămas tre moșii mari și producătore. De la doi unohi mi-au rămas două părechi de case: una

în București și alta în Craiova. Afară de asta numitele rude mi-au lăsat banii în număr. Par'că a fost un vis!... Când m'am văđut eu cu atâta avere, un fel de beție, un fel de furie m'a cuprins.

Ca unul ce nu căștigasem o singură para cu sudorea frunței mele, nu cunosceam oțuș de puțin valōrea banilor. Risipeam! risipeam!... fără să știu oț și fără să știu ce-mi mai rămânea! Am văđut toate orașele din Europa, am cunoscut toate acțițele, și le-am acoperit cu aur.

Am făcut petreceri colosale din care profitau mai mult de cāt mine prietenii mei.

— Ai avut prieteni?

— Foarte mulți!... Nu mai vād acum pe nici unul!... Ce s'or fi făcut, nu știu!... Știu numai atât, că ei care mă îndemneau la risipă, către sfârșitul averii mele mă îndemneau la înțelepciune. Unii mă mustrau chiar cu asprime; alții și-au luat ziua bună de la mine, când s'au îndreptat pe deplin, că am dat afară din pungă și ultimul ban. Așa sunt prietenii! Dacă a-și întinde acum mâna unuia dintr'înșii sunt sigur, că mi-ar respinge-o cu dispreț, dicēndu-mi, că nu mă cunosc. Nu mai sunt poleit cu aur, dragă Peruzesoule, nu mai pot să mai farmec ochii.

carl până acum și-au lucrat pământurile parohiale cu părtași, pe viitor, — deoarece nici poporeni lor n'au grâu, — vor rămâne fără sămănătură, și așa pe lângă sârcoia de ași li mai amenință încă și înfricoșata lipsă de mâne cu toate calamitățile ei.

Prezum m'am informat, mai mulți din acești preoți loviti gren de sorte au recurs după ajutoare la Ven. Consistor din Orade, dér acela a militat numai pe aceea, carl au avut cine să le facă loc la „ola cu carne“, ér cei fără protecții, ca și toți „nechiamații“ și „nealeși“, au primit răspunsul scurt și categoric: „*cererea nu s'a putut rezolvi favoritor*“ — și mai mult nimic.

„Milostivul“ guvern al țerei și în anul acesta și-a revărsat peste o samă a preoților din această Diecesă prisosința darurilor din cornul supranumit „*budgetul statului*“, dér precum se vede dreptatea acestuia a orbit de amândoi ochii, căci și la apele acestui modern „*Siloam*“ încep mai mulți dintre cei nelipsiți, decât dintre cei năoăjiți, îngreunați cu familia și dosediți ca vai de ei. Incap, fără 'ndoială, mai ales aceea, despre carl mărta stăpânire crede, că cu vremea o să devină „buni patrioți“ în sens jidano-maghiar.

Deu, de, curios lucru a da celui ce are, ér cu cel lipsit a-te face stan de piatră!

Dreptate! de e drept, că nu ești orbă, și ești legată numai la ochi, rumpe odată învâltirea aceea afurisită, căci de vei orbeca încă mult, ca cei carl nu se înfruptă și împărtășesc din ródole tale, vei ajunge și tu obiect de hulă și ignorare în fața celor puternici și nedrepti...

Argus.

An de catastrofe.

Mai rar an ca acesta. Ori unde îți întorel privirea, mai pe totă suprafața globului, catastrofe și ér catastrofe. Anul 1897 a debutat cu nouă și grozave măceluri în Armenia și cu desastrul Greciei. Au venit apoi ploile torențiale din totă Europa, carl au nimic semănăturile, au înecat sate și orașe, au distrus lucrări făcute cu enorme cheltueli, au pricinuit înecat a sute și mii de persoane. În același timp am avut numeroase ciocniri și deraieri de trenuri, 200 de femei luate de apă și înecate în Rusia, ciclonele din Franța care au pricinuit pagube enorme, înămolirea și inisiparea a numeroase câmpii în Silezia, de unde au rezultat pagube la o sută de mii de florini, asasinarea lui Canovas și gróznica explozie din Ruscio. În Africa milioane sinii măcelărite, useoacine teribilă în colonia Cap, Orange, Transvaal și Natat, epizootii carl au nimic aproape vitele cuncte din aceleași ținuturi, în Antile și în Filipine continuarea războiului orăncen din-

Din toate acestea însă m'am ales cu patima beției și cu disugustul de a lucra. Nu pot și nu soiu să fac nimic. N'asî puté însuși ou nici un preț să-mi ridic viața. N'am curaj, n'am voință. Când mă gândesc la sinuoidere, m'apucă niseo fiori... Soiu bine, că pistolul imî va aluneca din mână. Nu voină avé nici puterea d'a-i mișca puțin piedeca. Și afară d'asta am o gróznă nespă de mórte, de această trecere involuntară într'o lume necunoscută, într'o beznă, de unde nu mai găsesol cšrarea, ca să revii la lumea acósta.

Așa cum îți spusei am o patimă mare: beția. Beau totă ziua, pe bani, fără bani. Am vëndut ce mai aveam, pentru a bea. De multe ori beau într'un local și fug fără să plătesc. Uite, îți spun tot, mă spovedesc. Când ajunge cineva în starea mea, numai în mărturisire mai găsesce o mângăiere...

După ce dișe cuvintele acestea, puse capul în jos și tăcu. Din când în când își îndrepta pėrul ce tindea să-i cașă pe ochi și tot se încerca să vire în căptușala hainei de pe d'asupra o hârtie albă, ce-și arăta afară colțul.

'L-am privit cu ochii medicului care nu mai vede nici un mijloc de soșpare pentru bolnavul său.

tre coloniile spaniolă și metropolă, războie civile în unele state din Sudul Americiei, oimă și revolte în India. Europa, pe lângă alte calamități, a fost amenințată și de un războiu general.

Bomânia a avut și ea partea ei de nenorociri. Întăiu cruda bóla a principelui moștenitor, apoi inundații teribile, cel mai mare port al țării înecat, epidemii mari de tifos, epizotii, bóle de tot soiul, multă lume înecată și trăsnită.

Dacă am fi trăit în alte vécuri, ușor s'ar fi născut printre popóre legenda, că se apropie sfârșitul lumii. Un an ca acesta ar fi produs în vécurile trecute și o fómote îngrozitoare în multe localități, epidemii stîngătore a milioane de vietți, nenorociri, ou multmai cum plite ca în vremurile nóstre. Progresul intelectual ne scutește însă de gróza mistică, de care în alte vremuri poporale ar fi fost cuprinse în fața atător calamități, și progresul material ne scutește de fómote și de epidemii prea mari, dându-se puțința în același timp să reparăm în scurtă vreme desastrea produse de atâtea perturbații, și în așa chip în cât de la un an la altul nici urmă din ele să nu mai rămână.

Varietate.

Vocea. Profesorul Herman Krause, celebrul laringolog din Berlin, a ținut o prelegere interesantă asupra „*Etiologiei și terapiei pierderii vocii cântătore*“.

Profesorul berlines a spus în mod amănunțit cerințele unui bun organ de cant, importanța pe care o are în această privință, nu numai starea bună a gâtului, ci și a gurei și a nasului, precum și a *tubului de rezonanță* (plămâni și tracheia).

Profesorul arată cum mulți profesori de cant, carl nu cunosc raporturile fiziologice și anatomice, distrug prematur organul elevilor lor prin exerciții nefolositoare, seu prin exoes de muncă.

Mai departe, în ceea-ce privește pe cântăreții de pe scenă, profesorul demonstră cât de necesară le este sănătatea întregului organism, cum multe cântărețe, carl sufer de *clorosi*, pécătuesc contra sănătății lor și contra artei, persistând în cariera lor grea și consumătore de puteri, fără mai întâi să caute a se vindeca de bóla lor fundamentală.

Apoi arată influența vătămătore a corsetului asupra cântărei, la femei, și a exoesului fumatului și benturei la bărbați, carl după ce muncesc greu pe scenă, mai stau pe urmă césurî întregi în cafenele și berării pline de fum.

În partea specială a raportului profesorul se ocupă de bólele, carl atrag după sine pierderea vocii cântătore, — precum

Imi fusese prietin bun odinórá acest Dionisie, prietin de școlă, și pe timpul când imi aduc eu aminte, nu arăta cătuși de puțin, că are să devie astfel de om. Era model de elev silitor, model de conduită. Și cât de mult îl stricaseră acum moștenirile!

Am stat în tăcere ca vre-o jumătate de cés, uitându-ne, când eu la el, când el la mine. Ași fi vrut să-i mai vorbesc ceva; nu soiam însă ce. Mă temeam să nu-l rănesc mai rău ou vre-o vorbă neougetată în dejuns.

În timpul acesta, din mișcările ce tot făcea Dionisie pe scaun, hârtia cea albă despre care mai vorbii, eșia puțin câte puțin afară. El veděnd, că nu pôte s'o împingă înăuntru în căptușală, supérat o trase afară de tot.

De odată privirea i-se pironi pe hârtia acósta, trásurile feței i se schimbără, ochii îi deveniră vii, scónteitorî, ér buzele-i tremurând de plăcere îngănară:

— Să ne aducă de béut!...

Găsise un bilet hipotecar de douăzeci de fr. cășut prin căptușala hainei de pe vremurile când Dionisie se juca cu banii.

(„Revista Poporului.“)

D. C. Teleor.

ingrozarea córdelor vocale, formarea pe ele a unor *negți* — și de operațiile grele chirurgicale usitate în aceste împrejurări.

Precum vedem, savantul medic a căutat să evite imputarea, care se face de obicei specialiștilor, că consideră bólele numai din punctul unilateral de vedere al specialității lor și, înainte de a trata despre partea chirurgicală a cestiunii, s'a ocupat cu partea mai mult generală, dovedind prioeperie și compătimire cu suferințele, grijile, și micile slăbóinți ale artiștilor.

ULTIME SCIRI.

Berlin, 6 Septemvre. Toastele rostite ieri la Homburg au produs mare bucuriă în Germania, mai ales pentru accentuarea atât de hotărîtă a alianței dintre cele trei puteri.

Viena, 6 Septemvre. Tóte diarele constată cu satisfăcțiune importanța toastelor dela Homburg. Accentuarea puternicelor legături de alianță dintre Germania, Austro-Ungaria și Italia, tocmai acum după proclamarea alianței ruso-franceze, va face pretutindenî a-se da o și mai mare valóre cuvintelor celor doi suverani la Homburg.

Bruxella, 6 Septemvre. În urma proclamării alianței dintre Rusia și Franța, guvernul a hotărît să propună Olandei o alianță defensivă. Planul guvernului e aprobat de toate cercurile politice.

Viena, 6 Septemvre. Conteșle Bardeni a fost primit ieri într'o audiență de 1 órá la monarhul Bardeni a raportat monarhului asupra situațiunei.

Londra, 6 Septemvre. Lui „Standard“ i-se telegrafiază din Constantinopol, că la rugarea Sultanului, guvernul din Petersburg a dat îndrumări ambasadorului rusesc din Londra, să înduplece pe ministrul-președinte Salisbury de a nu se opune textului tractatului de pace. Ambasadorul turcesc din Londra a telegrafat Pórtelui, că demersul ambasadorului rusesc a avut succes.

Candia, 6 Septemvre. Rescuțații au ucis un mohamedan și au rănit pe mai mulți Turci.

Literatură.

A apărut de curěnd în editura „*Librăriei Nouă*“ P. Ilescu & D. Grossu din Iași: „*Curs complet de muzica vocală*“ de Gavriil Musicescu, profesor. Acest op a fost premiat la expoziția din Paris și a ajuns la a 14-a edițiune; este împărțit în trei broșuri: I 1 leu 50 banî (75 cr.), II 1 leu 50 (a 75 cr.) III ½ lei (1 fl)

DIVERSE.

Aventura unui vėnător în Africa. Diarele acestea fóia „*African Critik*“ publică aventura unui vėnător, în Africa, care era aproape să aibă un sfěrșit tragic. Mr. Holland plecă la vėnătore prin pustiele din Africa mică cu prietinul său Mr. Ceoil Brisset. Nu merseră mult și étă, óă dau de un leu puternic, care deja sta gata să-i atace. Brisset puse pușoa la ochiu, póc, dér leul fű numai ușor rănit. Câte-va momente și nenorocitul vėnător era strins în ghierle fiarei sėlbatică. După o sfortare uriașă, vėnătorului îi succese a îndesa leului țava pușoi pe gătlee. Prin acósta situațiunea lui Brisset se mai îmbunătăți cevaș. Prietinul său, Mr. Holland, nu-și perdú prezenta de spirit, puse pușoa la ochi și dela o depărtare de 40 yardi (mésură englesă 1 yard=0.91 m.), culcă pe leul turbat la pământ. Amicul său, care era fórte greu rănit, a fost transportat la un spital din apropiere, „Gwelo Lazareth“. Se sperză, că vėnătorul Brisset după o lună să fiă deplin vindecat.

Cum ajung bărbații sub pantof. De mult, fórte de mult, trăia un cavaler puternic, care nici odată n'a fost invins în luptă și nici odată nu și-a îndoit genunchii nici ca cucernic, nici ou umilit. Împératul și imperiul său avú pe atunci să pórté o lungă ostilitate, și după ce se încheiá pace, se aranjă în întreg imperiul o sėrbătore mare, la care toți cavalerii au fost invitați. S'a hotărît însă, óă toți cavalerii, carl vor lua parte la sėrbătore, să pórté seu colóurile împératului, seu ale imperiului. Cavalerii jurară însă, óă ei nici când nu vor purta semnele servilismului (atât ale împératului cât și ale imperiului) și nici când nu vor asculta de porunciile dignitarilor de stat. Veni însă tînăra soția a cavalerului și îl rugă, ca de dragul ei să lase mânia la o parte și să ia parte la sėrbărî, se înțelege ou una din cele două colóri sus amintite. Cavalerul însă nu voi. Soția sa însă începú a plānge și-i dișe: „*Tu nu mă mai iubesc!*“ Tînăra femeie era o frumósă, ca din povești, și când plāngea, era mai fermecătore. Cavalerul jură soției sale, că el o iubesc mai mult, decât vișta. Soția lui însă nu voia să cređă și suspinând dișe: „*O, vai de mine, ce nefericită sunt!* Dėoă m'ai iubi, atunci îți-ai pune pe coiful tăn niseo colóri“; și după aceste se depără. Atunci cavalerul se sculă repede de pe scaun și înmărmurit óauta spre ușile închise, când de-odată sunară trimbițele. Cavalerul ridică iute pantoful cusut ou fir de aur, pe care soția sa îl perduse în mânia, și-l puse pe coif. Astfel ou pantoful pe coif, cavalerul călări până la barieră în rėnd ou alții, unde se ținera festivitatea. Aci un herold îl întrebă: „*Te supui tu sceptrului, ori vulturului imperiului?*“ — „*Sub pantof*“, strigă cavalerul curagios, și după aceea se începú un joc al cavalerilor, asemenea óarui nu s'a mai pomenit. Eroul ou pantoful pe coif lovi jos de pe șea 22 de cavaleri și 5 au trebuit să fiă transportați de pe cãmpul de luptă. După ce lupta se sfěrși, sora împératului îi întinse premiul ríđend, ou vorbele: „*Cavalerule! Nu este bărbat pe pământ, care să te pótă învinge — și totuși stai sub pantof!*“. Și ceea ce a diș prințesa, au diș'o și cavalerii și damele, a diș'o țera întregă, și acósta deveni proverb; óacî în curěnd se arată, óă de sub pantof se ridicară mai mulți eroi, ou de sub sceptru și vulturul imperial.

Istoria unei medalii. Îndată după războiul ou Turcia din 1877, guvernul imperial rusesc a pus să se bată medalii comemorative pentru eliberarea Bulgariei de sub jugul otoman. O misiune specială urma să ducă în principatul vecin aceste medalii, carl trebuie să se distribuie, ou o deosebită solemnitate, diferitelor corpuri de armată bulgare și funcționarilor. Medaliiile erau deja gata și nu rămăneră decât ou să fiă transportate la Sofia, când un ordin imperial contramandă plecarea misiunii numite. În urma noiei orientări a politicei bulgare în spre puterile centrale, guvernul țarului renunțase la trimiterea medaliei comemorative. Medalia bătută pentru comemorarea eliberării Bulgariei de sub Turci a putut fi însă utilizată de guvernul rusesc. Ou ocașia înăugurării primului drum de fier chinez, medaliiile au fost trimise și distribuite în Pecking, de óătră o misiune, pusă sub conducerea prințului Onkhtomski. Numai inscripția lor a fost modificată și titlul de „*Emanóiparea Bulgariei de sub Turci*“ s'a schimbat în „*Emanóiparea Las-Tangului de sub Japonezi*“. În colo gravurile alegorice de pe medalii au rėmas aceleași: Rusia întinděnd brațul său liberator, pentru eliberarea popórelor creștine din Orient. Cum vor fi primit Chinezii aceste medalii comemorative, istoria nu o spune. Ea confirmă însă încă odată proverbul „*ou e pentru cine se pregătesce*“, oi pentru cine se nemeresce.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Septembrie 1897.

Table of stock market prices in Vienna, listing various securities like 'Renta ung. de aur', 'Renta de corone', and 'Napoleonori' with their respective values.

Cursul pieței Brașov.

Din 7 Septembrie 1897.

Table of local market prices in Brașov, listing items like 'Banota rom.', 'Argint român.', and 'Napoleonori'.

Sz. 3870 - 1897 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tknyvi hatóság közhírré teszi, hogy Puscariu János és társai végrehajthatóknak Simon község végrehajtást szenvedő elleni 2208 frt. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbíróóság) területén lévő s a portai 341. sz. tjkbeni 2903¹/₁ hr. sz. ingatlanra (havasi erdő) 1452 frtban, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1897. évi Október hó 2-dik napján délelőtt 9 órakor a törösvári központi közs. irodába megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10⁰/₀-át készpénzben vagy az 1881-ik évi LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ban kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. t. cz. 170. §-sa értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1897 évi Junius hó 23 án.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

PAP PÉTER, egyes bíró.

AVIS!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potú face și renoi ori și când dela 1-lea și 15 a fiá-cárei luni.

Domnii abonati se binevoiască a aráta in deosebi, când voiesc ca espedarea se li-se facă dupá stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou se binevoiască a scrie adresa lámurit și se arate și posta ultimá.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Advertisement for 'Școlari' (Scholars) with the headline '(fetite ori băeți) se primesc în cuartir și cost (sau fără cost) la o familie germână.' and contact information for Johann Jekel at Str. Sf. Nicolae Nr. 10.

Advertisement for 'ANUNCIURI (insertiani și reclame)' with the headline 'Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemént, care cresce cu cât publicare se face mai de multe-ori.' and contact information for Administr. „Gazeta Trans.”

Advertisement for 'Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se potú cumpéra in librăria Nicolae Ciurcu și in tutungeria M. Gross.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiú 1897.

Main railway schedule table with multiple columns for different routes: Budapest - Predeal, Copșa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș, Mureș - Luduș - Bistrița, Cucerdea - Oșorhei - Regh.-săseșc., Ghiriș - Turda - Dej - Bistrița, Sibiu - Cisnădie, Clușiu - Zălau, Alba-Iulia - Zlatna, Brașov - Zărnești, Timișoara - Rodna - Lipșa, Brașov - Chezdi-Oșorhei, and Sepsî-St.-Georg - Ciuc-Sereda. Each section contains train numbers, departure/arrival times, and station names.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. - Numerii încadrăți cu linii mai negre însemnăză orele de nopțe. - Semnul arată cu capul direcția, încatrău merge trenul.